

Asutajaliikmed 10 aastat tagasi.

10 aastat

Eesti Maanaiste Ühendust

Kümme aastat on aeg, mille sisse mahub palju.

Selle kümne aasta jooksul oleme arendanud kohalikku elu ja arenenud ise, õppinud kodu kaunistama ja ise kenad olema, uurinud seadusi ja püüdnud neid ka paremaks muuta, süüvinud võrdõiguslikkuse tagamaadesse ning rakendamisse tegelikkuses. Oleme koos reisinud, käinud külas ja võtnud vastu külalisi, teinud koostööd ja ühisüritusi. Oleme korraldanud konverentse, perepäevi ja heategevust. Kutsunud esinema oma ala asjatundjaid, poliitikuid, aga esinenud ka ise.

Me ei ole kunagi teinud midagi raha pärast ega jätnud olulisi asju tegemata selle puudumisel.

Need kümme aastat on muutnud meid endid ja kindlasti aidanud kaasa nii küla, maakonna kui ka kogu riigi arengule.

Jõudu, edu ja õnne kõigile järgmiseks kümneks aastaks!

EMÜ juhatus

Täna lehes:

- EMÜ 10. sünnipäev
- ETKLi peadirektori tervitus
- Naised ja mehed
- Kaja küsitlus
- EMÜ ajaloost
- Kirjad maakondadest
- Pärimuskultuur
- Hiiumaa Aasta õppija 2005
- Vanaema veerud

Kallid maanaised!

Kaul Nurm

Eestimaa Talupidajate
Keskliidu peadirektor,
Eesti Maanaiste
Ühenduse
üks "ämmaemandatest"

Kümme aastat on ühelt poolt väga lühike, kuid teisalt ka pikk aeg. Kõik sõltub taustsüsteemist mille taustal end hindame. Kui võrdleme end organisatsioonidega, kelle vanus ja traditsioonid ulatuvad 100. aastani, oleme kindlasti noored tegijad. Kuid samas on kümneaastane organisatsioon taasiseseisvunud Eestis juba vana tegija, kellel on sisse töötatud juhtimise ja otsuste tegemise traditsioon. Kümme aastat kulub ka selleks, et üks üleriigiline organisatsioon end kehtestab ja end näitab. Teie organisatsioon on suutnud seda teha.

Olge ikka endiselt maanaiste ja perenaiste õiguste eest kostjad ning andke jätkuvalt oma liikmetele vaimuvalgust, nagu olete seda senini teinud. Juhtige ikka oma mehi õiges suunas.

Soovin organisatsioonile pikka ja edukat elu!

Õnnitlen teid kõiki juubeli puhul ja soovin teile palju isiklikku õnne ning tervist!

Tiiu Soans

10 aastat EMÜ esinaine

Naised, mehed ja karjäär

Sageli arvatakse, et naisel on midagi puudu, kui ta ennast tööelus teostada tahab ja karjääri teeb. Ja suhtumine sellistesse naistesse on pigem tauniv. Tegelikult on neil naistel puudus ajast. Ajast, et teha hästi tööd, ennast täiendada ja olla koos oma perega. Ega selleks, et olla hea ema, ei pea ju kogu aeg kodus istuma. Aga õnnetuks on ööpäevas ikka ainult 24 tundi.

Kuidas siis suhtutakse juhtidest naistesse ja meestesse?

Meesjuht võib olla autoritaarne, järsu ütle-misega – see tähendab, et ta on nõudlik. Kui sarnaselt käitub naisjuht, siis on ta võimukas ja see on paha-paha.

Kui mees rakendab võimu, siis on ta tõhus ja edukas. Kui naine tõstab häält, on ta hüs- teerik.

Lärmav meesjuht aga on tugev, kõva käega juht. Kui mees käib üritustel, klubis, baaris siis ta ajab asja, sõlmib sidemeid, püüdleb ees- märgi poole. Naine aga ilmselt lihtsalt susib ja intrigeerib.

Kui mees teeb otsuse, siis on ta otsustus- võimeline juht, kui naine teeb otsuse, siis ta surub teistele oma tahet peale.

Meie ühiskond on stereotüüpides kinni – juhi- rollis naine on ikka veel raskeltseeditav nähtus.

Naised, mehed ja õiglus

Kogu maailmas on hakatud viimase paari- kümne aasta jooksul üha enam tähelepanu pöörama sotsiaalsele õiglusele. Eestis on see valdkond olnud vaeslapse osas, alles viima- sel ajal on tehtud esimesi samme sotsiaalse õigluse uurimisel.

Lähtudes ideoloogilise suuna loogikast, mõju- tavad riigi poliitiline ja majanduslik eliit riigis domineerivate õiglusrasutajate kujunemist. Lisaks sellele mõjutab õiglusrasutajate ka sooline kuuluvus.

2004. a lõpul Eesti Teadusfondi toetusel läbi viidud uurimusest selgus, et laste hariduse, eluaseme ja pensioni osas pooldasid mehed enam seisukohta, et rikkastel ongi õigus anda oma lastele parem haridus, elada paremates tingimustes ja saada suuremat pensioni. Nai- sed ei toetanud rahakoti paksuse määravat mõju laste koolitamisel, arstiabi saamisel ja pensioni puhul.

Uuring näitas, et naised toetasid meestest enam ühiskonda, kus võimalikult paljudel on hea elada, kus rikkus ei tohiks anda olulisi eeliseid.

Millega seda seletada? Osa uurijaist jõudis järeldusele, et see seostub soolise võrd- õigluslikkuse küsimusega – naised tunnevad end meeste domineeritud ühiskonnas tõrju- tuna ja on seetõttu ka sotsiaalse õigluse küsimustes märksa tundlikumad.

Naised, mehed ja moraal

Margit Sutrop: "Eesti on kummaline maa selle poolest, et paljud küsimused, mida teis- tes Euroopa riikides käsitletakse kui eetilisi, on meil kõneks pigem juriidiliste, majanduslike või lihtsalt pragmaatiliste valikutena.... Mis pole seadusega keeletud, on lubatud! Moraal- sest eksimusest saavad rääkida vaid siis, kui tegu on seaduserikkumisega. Nii jõuame tege- likult olukorran, kus moraalil pole mingit jõu- du, sest moraal taandatakse õiglusele. Selline arusaam saab olla pärit üksnes totalitaar- sest riigist, kus eksisteeris vaid üks tõde ja kodanikel polnud õigust küsida, kas seadused on ka moraalselt õigustatud. Moraalprintsii- pide eripäraks on see, et nad peaks olema ülimuslikud juriidiliste, majanduslike, esteeti- lise, hedonistlike ja kõigi teiste printsipiide suhtes. Moraalprintsipiide ülimuslikkust on vaja silmas pidada ka prostitutsiooni küsi- muse käsitlemisel. Mehed, kes nõuavad prosti- tutsiooni lubamist, peavad oma lõbu tähtsa- maks kui naise inimväärikust ja moraali. Või- daks küsida, milleks meile moraal, kui see takistab majanduslikku edu ja oma lõbujanu rahuldumist. Vastus on – moraal aitab hoida inimühiskonda koost lagunemast ja annab me- le ainsa võimaluse elada inimväärsel elu."

Siiri Oviir: "Kindlasti pole kaugel enam aeg, kui kauplemist naise kehaga hakatakse käsit- lema inimese põhiõiguste rikkumisena. Prost- itutsiooni ei saa legaliseerimise kaudu muuta väärikaks. Hämmastav on kuulda propagan- dat, mis rõhub inimese õiglusele ja vabadusele end prostituudina müüa. See on kummaline vabadus, sest need (mehed, T.S.), kes seda vabadust nii ägedalt kaitsevad, ei soovi seda vabadust iseendale, oma lastele, õdedele või naisele. Seda kummalist vabadust kaitstakse ja propageeritakse teiste arvel."

Jaak Jõerüüt: "Prostitutsiooni kaitsjad pole minu meelest saanud aru mõnest ülimalt olu- lisest asjast elus eneses... Masendav on lu- geda Eesti meeste pikki, pealtnäha loogilisi tekstikonstruktsioone, mis üritavad seletada, et prostitutsioon on alati olnud ja nii jääbki ja seepärast tulebki seda õigustada. Allpool teatud inimväärikuslatti ja argumentatsiooni ei ole võimalik debateerida."

KAJA küsitlus

Oled meie infolehe kujundaja olnud 10 aas- tat, kujundanud 23 numbrit KAJA. Kuidas koostöö on sujunud?

Anne Kõll, graafikadisainer:

Olen tõesti ajalehte **KAJA** esimesest numbrist alates kujundanud, küljendanud ja trükki toime- tanud. Alguses juhtus ikka apse ka nii trüki- koja kui minu poolt.

Mäletan ühte lehte, mida ma enda meelest olin hästi korralikult üle kontrollinud, aga hiljem selgus, et ülevale lehe servas olid pooled kuu nimetused õiged, pooled aga täitsa metsas – keegi ilmselt segas mind kontrollimise ajal. Pärast trükkimist avastatud veaga polnud enam muud teha kui häbi tunda ja katsuda ära unustada.

Naistelehe koostajate ja toimetajaga on kõik kenasti sujunud, samuti on trükikoda Rebellis meile alati vastu tulnud ja lehe kiiresti ära trükinud, sest oleme viinud valmis lehe kohe trükikojast välja ja arve makstakse ka õige- aegselt ära.

Mis mulje Sul maanaistest on jäänud?

Paratamatult olen läbi lugenud ka kõik artiklid ja üle vaadanud pildid. Meeldiv on tõdeda, et maanaised on vaatamata raskele tööle ja tu- handele tegemisele aktiivsed ning rõõmsa- meelsed.

Soovin kõigile neile edu ja jõudu edaspidiseks koostööks!

Kaja

Kaja väljaandmist toetab

mes

Maaelu Edendamise Sihtasutus

EMÜ ajaloost

Eesti Maanaiste Ühendus asutati 07. märtsil 1996. a 13 maakonda esindanud 36 taluperenaise ja maanase poolt. Esimesel kahel aastal kandis ühendus nime **Ühendus ETKL-i Naised**. Alates 1998. a kannab organisatsioon nime **Eesti Maanaiste Ühendus**.

Algusest peale tegutseb Eesti Maanaiste Ühendus selle nimel, et luua maanaistele sotsiaalne, kultuuriline, haridus- ja arenguvõrgustik kogu Eestis.

Eesmärgi saavutamiseks püüame:

- avalikustada maal elavate naiste probleeme;
- leida aktiivseid kaasalööjaid igast külast;
- aktiivsete naiste kaudu mõjutada otsustajaid;
- valida rohkem naisi valla volikogudesse, ETKLi ja maakondade taluliitude juhatustesse;
- aidata kaasa sotsiaalsete probleemide lahendamisele maal;
- uurida ja tutvustada Eesti maanaiste liikumise ja talukultuuri ajalugu;
- väärtustada maaelu, taastada normaalne külaelu (seltsitegevus, ühisüritused, heakorrvõistlused, talgud jms).

Ühendus töötab võrgustikuna, hõlmates 14 maakonda. Igast maakonnast kuulub üks esindaja Eesti Maanaiste Ühenduse juhatusse. Kõik juhatuse liikmed ja esinaine töötavad ilma palgata. Ühendusel on üle 700 liikme. Alates 1999. aastast ilmub perioodiliselt infoteht "Kaja", milles käsitletakse peale ühenduse töö ka laiemat huvi pakkuvaid küsimusi, nagu sooline võrdõiguslikkus, naistevastane vägivald ja prostitutsioon, Euroopa Liit, Eesti naiste koostöö, koostöö meestega, ettevõtlus, tervislik ja kohalik toit, toimetulek, keskkond, maalaiste haridus ja huviharidus, maanaiste tervis ja sotsiaalsed tagatised, pärimuskultuur, rahvakalendri tähtpäevad ja palju muud.

EMÜ tegevust on rikastanud paljud projektid. Nimetame siin suuremad rahvusvahelised ja üleriigilised projektid ning üritused, mida on läbi viidud või millest aktiivselt osa võetud:

1. Projekt "Maanaine ja Euroopa Liit" – maakondades 17 koolitusseminari.
2. 1998. a alanud Rootsi LRF, ETKL ja Eesti Maanaiste Ühenduse ühisprojekt "Maanaiste toetuseks".
3. 1996. a alanud koostöö Rootsi, Läti, Leedu, Venemaa, Poola ja Eesti maanaiste organisatsioonide vahel, millega liitus hiljem ka Valgevene maanaiste organisatsioon.
4. Harju Taluliidu üleriigiline projekt "Eesti taluperenaine Euroopa Liidus", mille praktiline osa propageeris kohalikku toitu (EKD Eestis).
5. Olime üks Eesti Naisühenduste Ümarlause asutajaliikmetest.
6. Liitusime Ühiskondliku leppega.
7. 8 korda on toimunud ühenduse perepäevad.
8. Osalesime naisorganisatsioonide aastakonverentsil "Eesti naised tegutsemas" ning Balti- ja Põhjamaade naiste konverentsil "Naised, mehed ja demokraatia" jne.
9. Toetame Eestimaa Talupidajate Keskliidu säilitamist vastukaaluks ärimeeste poolt propageeritavale põllumeeste liidule.
10. Osaleme aktiivselt Naisteühenduste Ümarlause ja piirkondlike ümarlause töös.

EMÜ juhatus

Tiiu Sarv ja Tiiu Soans
Eesti Maanaiste
Ühenduse lipuga
Jänedal Talupäevadel

Maanaiste käsitööpoe
Võrus

Saaremaal kiviaia tegemist õppimas

Vasakul: Perepäevad Anu Raua juures
Paremal: Meeste ja naiste koostööd
harjutamas
All: Rahvusvaheline AWABi konverents
Jänedal

Kirjad maakondadest

Lääne-Virumaa

Lääne-Viru Maanaiste Ühendus pidas kümnendat sünnipäeva 31. märtsil piduliku koosolekuga.

7. märtsil 1996. a, kui maanaiste organisatsioon ETKLi NAISED sai loodud, asutasime ka oma maakonna maanaiste organisatsiooni. Asutajaliikmeteks olid taluperenaised Koidula Miller ja Mai Errild, Lääne-Viru Taluliidu kodumajanduskonsulent Heljo Viilip ja Põlula-Miila Maanaiste Seltsi esinaine Liivi Uueni. Esinaiseks valiti Heljo Viilip. Kõik need neli naist on ka praegu tublid tegutsejad.

Pidulikul koosolekul tegime kokkuvõtteid tehtud töödest ja tegemistest, tänasime tublimaid. Meenusime, et palju sai tehtud Rootsi LRF sõprade abiga. Meie sünnipäeval tervitasid meid ka EMÜ esinaine Tiiu Soans ja ETKLi peadirektor Kaul Nurm. Tiiu Soans ütles, et oleme keskkonna kaitsmisel ja põlevkivikaevanduse vastu võitlemisel eeskujuks ka Harjumaa naistele, peavad nemadki sama võitlust, aga lubjakivi kaevandamise vastu. Kaul Nurm rääkis lähemalt maaelu arendamise kavast aastatel 2007 – 2013 ja GMOst. Ta tundis muret selle üle, et väiketalu areng on takerdunud. K. Nurme ettekannet kuulati suure huviga, saadi vajalikku informatsiooni ja teadmisi, mida meie maakonna talunikel on raske kätte saada, sest Lääne-Virumaal ei ole enam taluliitu.

Ka sellel aastal tegutsevad meie Maanaiste Ühenduse liikmed edukalt Lääne-Viru Naisühenduste ümarlaual.

Heljo Viilip

Jõgevamaa

Jõgeva Maanaiste Ühendusel kasvab oma puu Sõpruse pargis.

1. juulil 2005. a istutasid Jõgeva Maanaiste Ühenduse liikmed Põltsamaal Ants Paju rajatud Sõpruse parki oma puu.

Vihmasel suvepäeval kogunesid maanaiste ühenduse liikmed Sõpruse parki, kus Ants Paju tegi meile sisuka ja põhjaliku pargipuude ja monumentide tutvustuse. Oli imekspandav, et mitme hektari suuruses pargis teadis ta kõiki puude istutajaid. Meie puuks selles suures kuulsuste pargis sai valgemaarjaline pihlakas, mille naised kõikide heade soovidega maha istutasid ja et tegemist on naiste puuga, siis istutasime puu ümber veel margareetad.

Peale istutustseremooniast suundusime pargi serva püstitatud suurde telki, mille ees põles lõke, seal oodati meid kuuma tee ja pirukatega. Tore oli suures ringis ühiselt põlispuudele laulda ja mõelda, et meie naiste puud näevad kasvamas ka järgmised põlvkonnad.

Tiiu Sarv

Jõgeva Maanaiste Ühenduse koolitusest jäid möödunud aastast erilisel mällu 3 koolitust ja 3 õppepäeva. Koolitustel esinesid töökaitseinspektor hr Gorjunov, kes tutvustas meile tööseadusandlust ja selle nüansse.

Pensioniameti spetsialist Aire Siniväli viis läbi väga põhjaneva koolituse pensioniteemadel. Hariv oli Jõgevamaa tervisespetsialisti Hiie Koppa koolitus. Ta tutvustas tervishoiusüsteemi ülesehitust vabariigis ja perearsti tööülesandeid ning lubas edaspidi veel meile esinema tulla.

Õppepäevadena jäid sügavamalt mällu Põltsamaa Käsitöökojas toimunud salvrätikitehnika keraamika kaunistamine ning želeeküünalde tegemine pokaali ja pärlitest ehte valmistamine. Samuti oli väga huvitav salli valmistamine siidtrükitehnika.

Perepäevad toimusid meil möödunud aastal Palamusel. Küllastasime Tootsi koolimaja, kus toimus Tootsi tund õpetaja Lauri juhendamisel. Seejärel küllastasime huvitavat ja mitmekesist käsitööpoodi, kust ostime naiste näputöid mälestuseks kaasa.

Lõpetuseks olime Põrgupõhja talus külas hr Annukil, kellel on palju kauneid ilutaimi, -põõsaid ja -puid ning kes tegeleb puunikerdamisega. Kuna ilm oli väga kena, siis saime toredaid muljeid kuhjaga.

"Aastanaine 2005" tiitli pälvis salajasel hääletusel TIJU VILLEMS, kes on aktiivselt tegutsenud kaks aastat juhatuses, oli üks põhilisi perepäevade korraldajaid Palamusel ja on üldse üks tegus ja tubli taluperenaine.

Aino Alt

Saaremaa

Saaremaa käsitööprojektid

Euroopa Sotsiaalfondist rahastatakse aastatel 2004–2006 koostöös kohalike omavalitsustega ja Tööturuametiga kaht Saaremaa Õppekeskuse käsitöölise koolitamise projekti. Üks neist, "Saarte käsitöölise täiendõpe" on töötavate käsitöölise koolitamiseks Hiiu- ja Muhemaal (perioodil november 2004 – märts 2006) ja teine. "Saarte käsitöö arendamine" on töötute ja puuetega inimeste koolitamiseks Hiiu ja Saare maakondades (oktoober 2004 – september 2006).

Saarte identiteedi tugevdamiseks on oluline, et säiliks neile omane rahvakultuur ja tugevad kultuuritraditsioonid. Käsitööl kui kultuurinähtusel ja elatusallikal on rahvakultuuri ja kultuuritraditsioonide säilimisel kindel koht. Käsitöö on ala, mis annab võimaluse kodus töötades elatist teenida ühitades töö ja pereelu. See on eriti oluline meie maakondade äärealadel, kus käsitöölisele tööd andvad firmad sisuliselt puuduvad.

Projekti ettevalmistamise käigus käsitöö olukorra kohta andmeid kogudes selgus, et käsitöötoodete kvaliteet vajab parandamist, käsitöölised on sisuliselt organiseerumata, mis põhjustab raskusi materjalide hankimisel, tootearendamisel ja turustamisel, kusjuures sageli ollakse sunnitud oma käsitöötooteid vahendajatele müüma madalama hinna eest, kui need tooted tegelikult väärt on. Puudub toimiv käsitöötoodete kvaliteedi hindamise süsteem. Käsitöölised tunnevad puudust ühistegevuse järele tootearenduse, materjalide muretsemise, tarbija teadlikkuse kasvatamise, turu-uuringute, reklaami ja toodete turustamise alal. Puudust tuntakse ka interneti koduleheküljest, kust oleks võimalik käsitöölalast infot saada ja kuhu ka oma info edasi anda. Käsitöö valdkonnas uue kvaliteedi saavutamiseks on kõrvuti käsitööoskuste täiustamisega vaja käsitöölise koolitada ka ettevõtluse ja ühistegevuse alal.

Eelnimetatud projektidega püüamegi käsitöölise aidata.

Projekti "Saarte käsitöölise täiendõpe" osales 45 käsitöölise ja projektis "Saarte käsitöö arendamine" 92 töötut käsitöölise ja käsitööhuvilist.

Mõlema projekti raames viidi 2005. a läbi kursused käsitööerialade õpetamiseks. Kursuste käigus valmis arvukalt ilusaid käsitööesemeid, mis olid eksponeeritud käesoleva aasta märtsis käsitöönäitustel Kuressaares, Kärdlas ja Muhus. Käesoleval aastal õpiti ettevõtlust ja ühistegevust ning töötud said ka arvutikoolitust.

Töötavate käsitöölise projektis töötati välja Muhu käsitöö kvaliteedimärgi statuut ja põhiseisukohad Hiiu- ja Muhemaal. Käsitöölise täiendamiseks käsitöö kvaliteedimärgi statuudiga. Käsitöölised õppisid tundma rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsestandardi tingimusi ja vähemalt 2–3 inimesel seisab ees selle nimetuse taotlemine.

Projekt "Saarte käsitöö arendamine" jätkub ettevalmistustöödega käsitöölise ühistu asutamiseks. Ühistu on kavas asutada selle aasta augustis. Enne seda tutvutakse Kesk- ja Kagu-Eestis tegutsevate käsitööühistute tegevusega, samuti ühistulise tegevuse kogemustega Gotlandil. Valmib ka käsitöölise Interneti kodulehekülge.

Projektide rakendamise käigus on nendes osalejad saanud juurde uusi teadmisi, nende enesehinnang ja tegutsemisjulgus on kasvanud. Kõik see on neile tugevaks toeks tööelus ja oma koha leidmisel tööturul.

Laine Tarvis, projektijuht

Kirjad maakondadest

algus lk 4

Viljandimaa

Viljandi Maanaiste Ühenduse naised on 2005. aastal olnud väga tublid ja tahan neile suure tänu öelda kõige selle eest, mis nad on enda harimiseks teinud ja võimaluse andmise eest teistele küllatulekuks. Peale kõige muu on nad kirjutanud kolm projekti (Ilme Kibe 2 ja Õilme Tšikina 1), mis said rahastatud ja osalenud partneritena ühes Viljandi Naisliidu (Lea Saareoks), ühes ENÜ (Eha Reitelmann) ja ühes EMÜ (Tiiu Soans) projektis. Maaelu Edendamise Sihtasutuse poolt rahastatud projektis "Balti riikide maanaised koostöös" võõrustasime vastukülaskäigul olevaid leedulannasid Karksis, Olustveres, Kuhjaveres külas ja Viljandis. Kuigi esimene päev oli alguses külm ja vihmane, tuli päike lõpuks sõbraliku seltskonna auks pilvest välja ning soojendas meie kõigi südameid nii, et saime kogu programmi teostatud. Leedulannade grupi juht töötab maaelu arendavas õppeasutuses ja seetõttu oli eriti meelde jääv kohtumine Olustvere Maamajanduse Kooli rahvaga. Sõlmiti kokkuleppeid edaspidisteks kohtumisteks.

Kohaliku Omaalgatusprogrammist rahastatud projekti "Maanaised vajavad puhkust" käigus veetsime ühe päeva Noarootsi poolsaarel ja tutvusime põhjalikult sealsete kultuuriväärtustega ja Noarootsi Tervisekeskusega. Teine Kohaliku Omaalgatusprogrammist rahastatud projekt "Taluperenaise areng" andis võimaluse teha õppepäeva, mis käsitles maanaiste töid ja tegemisi nii minevikus kui ka tänapäeval. Esinejad olid meie endi hulgast, põhiosa kandis Tarvastu õpetaja Malle Resen, kes pensionipõlves võtab aktiivselt osa (oli 2005.a. VMNÜ juhatusel liige) Viljandi Maanaiste Ühenduse tööst. Teine õppepäev oli pühendatud taluümbruse kujundamisele. Asjatundja käe all toimus näitlik õunapuude pügamine, lillepeenarde kujundamine. Kolmas õppepäev kujunes ringreisiks Viljandimaalt Järvamaale ja eriline tänu Järvamaa naistele, kes näitasid meile oma ettevõtlust maal. Nüüd on meie kord neid meile külla kutsuda.

Kogu suvi oli täis sebmist, aga ikka asja ette! Veel meenub tore Loodi Külaseltsi poolt korraldatud II sügisene väljanäitus Kaasiku talus. Kõik juur-, puu- ja aedviljad olid kunstipäraselt välja pandud, õuntest oli kujundatud aiamurule vaip, mis pani käsitöömeistrid ahhetama.

Elvi Visnap sügisel väljanäitusel Kaasiku talus

Kõiki meie tegemisi püüdis fotodesse talletada meie väsimatu päevapiltnik Ene Juurik, meie revident ja ettevõtmistes väsimatu kaasalööja.

Ja veel üks meelde jääv tegu – VMNÜ algatusel kutsuti taastegevusse Viljandi Naisorganisatsioonide Ümarlaud. Hoidke kõik pöialt, et selle tegevus jätkub ka 2006. aastal.

Kadri Vollmann

Raplamaa

Raplamaa Maanaiste Ühenduses peeti EMÜ sünnipäeva kohvi ja tordiga. Kuna meie üritustel on sageli üles võetud just naiste tervise teemad, siis oli nii ka seekord. Naistele pidas loengu Rapla erapolikliiniku "Praxis" omanik Mare Pruks, kes töötab günekoloogina ning perede ja noorte nõustajana. Tema ilmekate näidetega loeng oli seksuaalelu loomulikkusest ja vajalikkusest.

Jaana Aedla

Hiiumaa

Rõõmussaar, Helgist helgib rõõmu.

"Üks-kaks-kolm, üks... Parema jalaga ja nii ja päripäeva keerutus ja tubli... Ja veel kord!" Pühalepa Naistekojas rahvatantsurühmal on iganädalane tantsutund Helgi Rõõmussaare juhendamisel. Meie aga oleme juba nii vanad küll, et ei lase end eriti muusikast segada.

Kuid Helgi paneb kõik karud muusika järele õige rütmiga tantsima ja pikka meelt ning kannatust tal selleks jätkub. On ta juba 1958. aastast alates pedagoogi rasket ametit pidanud, olnud nii klassiõpetaja, ringijuht, noortejuht jne. Ka Pühalepa Naistekojas asutajaliige. Aga kõige rohkem on Helgis rahvatantsujuhti.

Palade kooli laste rahvariided olid Helgi hoole all alati korras ja tantsudki saadi kenasti selgeks. Päritl Kurgjalt, kuid aastad on tast hiidlase teinud, oskab hiidlase kombel villastki visata: "Katsuks ikka polkaga, mitte samba-ga edasi minna!"

Tantsutund jätkub. Ja kõige kergema jalaga ning rühikam on Helgi.

Tiiu Metsar Pühalepa Naistekojast

PÄRIMUSKULTUUR

Lääne-Virumaa

Tudu naiste talvised tegemised

Käes jälle kena kevade, mis kutsub aeda, põllule ja ka metsa. Aedades nartsissid ja varased tulbid juba õitsemas. Enam ei saa naisi telefonitsi kätte, kõik kätpidi mullas tuhnimas. Nüüd saab ka talvised tegemised kokku võtta ja suviseid plaane seada.

On üksjagu pidusid peetud: mihklipäevaks ja mardipäevaks kutsusime naaberkülast Roelast meesansambli külla. Oktoobris lõpetasime kodulooliste matkade sarja Tudu mõisa klaasivabriku asukohale, kust korjasime 150-aastaseid klaasitükke. Hingedepäeva tähistasime Tudu kalmistul, kus meenusime oma küla silmapaistvaid inimesi ja süütasime tänumeeles küünla nende kalmudel. Ühel talvepäeval õppisime instruktorite käe all ka populaarset kepikõndi – suurem osa kõndijatest olidki üsna eakad memmed.

Muidugi on aastaks kõige ilusam jõulu-aeg – jõululaulud, ilusad käsitööd. Meie üritusel osales oma väga huvitavate ja erinevates tehnikates töödega Irina Kiltis. Vastlapäeval käisime mäel kelgutamas koos Rakvere, Põlula-Miila ja Palasi naistega ning meenusime vanu aegu Jaama trahteris. Sai joodud ka punast veini, nagu naised vanasti ikka oma pidudel. Ülestõusmis-pühadel veeretatakse vana kombe kohaselt mune ja meenusime jälle lapsepõlve.

Naisseltsi käsitööring on talve jooksul valmis saanud kaks lapitekki, valmimas on kolmas – see on villastest (kampsunite) lappidest. Sella aasta traditsiooniline käsitööpäev käsitöötare-muuseumi õuel ongi lapitöötemaline. Väga lõbus tegevus oli mänguasjade õmblamine.

Ajaloopäevadel oleme üles kirjutanud mälestusi, metsakülade elust kaugemas minevikus rääkis eakas kirjamees Juhan Lepasaar Oonurmest.

Nüüd kolime tagasi käsitöötarese toimetama – ees on kangakudumispäev ja küpsetamispäev ja teised suvised tegemised.

Tudu käsitöötare-muuseum ootab teid kõiki külla. Eriti oodatud olete käsitööpäevale 6. augustil kell 14.00. Võtke kaasa ka oma käsitööd.

Kaunist suve soovib Tudu Maanaiste Seltsi "Loit" nimel

Helve Ploom

Helve Ploom Lääne-Virumaalt siidimaali tegemas

Harjumaa

Harju maarahva pärimuskultuuri õpikoda tegutseb teist aastat

Selle aasta märtsikuu õpikojas teemaks olid traditsioonid, eelkõige pere-traditsioonid.

Et traditsioonide tähendust mõista, tähtsust taibata ja selles loovalt kasvada, oli meie vestlusringi juhiks Mainori Kõrgkooli õppejõud Maret Prits, kes oskas rääkida põnevaid vahelalaid elust enesest.

Selge ja asjakohane ülevaade kultuurilistest sarnasustest-erinevustest, identiteedist, jätkusuutlikkusest ja erinevate traditsioonide liikidest vaheldus näidetega ja jutukestega.

Nii mõnigi teema kuulus naiste hulgas pikemale arutlusele (näiteks meie elu põhiväärtused ja tööspidamised) ja andis ainet mõtisklusteks.

Ohtu küla koduloolane Mai Härm rääkis, kuidas panna kirja pärimuslugusid, mida kasulikku annab Eesti rahvakalendri aastaring jne. Tema vahetükid (luuletused, jutukesed) tekitasid hingesopis hella äratundmise rõõmu – meil kõigil on võimalus õnnel. Mai palus meil kümnele sedelile oma väärtushinnangud üles tähendada. Kolm kõige tähtsamat sai tahvillegi kirja pandud ja tõdetud, et PERE ning KODU on eesti naiste elus endiselt aukohal.

Aprillis tähistasime jüripäeva Tuhala külas. Tutvusime jüripäeva kombestikuga, Püha Jüri legendidega, „tsuskisime soe silmi“, palistades Järve talu uusi köögitähtikuid ja laulsime vanas hiiekohas hundiloitsu.

Ülle Roomere

Kuidas pärimust kirja panna?

Tore, et pärimuskultuur on saanud Kajas oma rubriigi

Pärimus aitab inimest oma rollide kandmisel, aitab end vaimselt korraldada. Igaüks saab olla pärimuse kandja ja hoidja, aga kiire elutempos ei mõelda vanemate ja vanavanemate kogemustele vaid haarataks seda, mida pakub meedia ja reklaam. Võetakse üle teiste kultuuride kombeid ja riitusi, teadmata tausta, tundmata kultuuri.

On viimane aeg kirja panna oma pere pärimusi. Kirjutage üles oma pere tähtpäevade tavadid ja peretraditsioone. Kui ühistes tegemistes ja koosolemistel on jutukera veerema hakanud, siis märkige üles ka andmed jutustaja kohta:

- sünniaeg ja -koht;
- elukoht;
- kes ta on pärimuse kogujale;
- kellelt ja millega seoses on pärimuslugu kuulnud.

Pärimustekst ise pange kirja võimalikult ehtsalt. Kui üht ja sama lugu räägitakse eri jutustajate poolt erinevalt, pange kirja mõlemad. Põgusad meenutused kirjutage üles lõikude kaupa. Kogumist võib alustada lahtiste lehtedele ja need mappi kõita, siis on materjali hiljem lihtsam süstematiseerida. Pärimustekst koos taustaga on põhjalikum jäädvustamisviis.

Kuidas pärimustekste ja ka vanu fotosid lastele ja lastelastele "pärandada", sellest järgmine kord.

Mai Härm

VIII Täiskasvanud Õppija Nädalal Eestis valiti Aasta õppijaks 2005 Hiiumaal Raili Mägi

Raili kirjutabki siin oma loo

Töötu staatust tunnevad paljud. Mina olin üks nendest. Kaotasin töö vahetult enne tööle naasmist pärast lapsehoolduse puhkuse lõppu. Loomulikult olin lõõdud. Olin lõõdud ja hakkasin mõtlema, et selles peab ka midagi head olema. Aga ei suutnud välja mõelda seda head.

Oli augustikuu. Naabrinaine ütles, et läheb õppima Suuremõisa Tehnikumi raamatupidamist. Ta juba töötaski raamatupidajana. Rääkisime veel üht koma teist ja järsku ta ütles mulle, et tule ka, mis sa passid!

Olin ju töötu, väike laps seltsiks. Tuli mõte, et **miks ka mitte!** Järgmisel hommikul võtsin vajalikud dokumendid ja viisin kooli kantsleisse. Kiirustasin ka ehk sellepärast, et ei jõuaks ümber mõelda. Olin põnevil, neljakümneselt minna veel päevasesse õppevormi, mis kestab kaks aastat. Ja minule täiesti uut eriala omandama. Ma ei osanud arvata, mida ma selle tarkusega peale hakkan. Ju see paistab. Esimesel septembril tundsin hirmu – kuhu ma olen tulnud ja kas mul on seda ikka tarvis! Lohutasin end, et ju hiljem selgub. Paljud meie kursustlastest töötasid

raamatupidajatena, enamus olid minust palju, palju nooremad. Raske oli. Mitte midagi ei saanud aru. Aga ma polnud seal üksi ja alati oli võimalus küsida ja asjast aru saada. Igaüks oli nõus seletama. Tänu neile.

Kartsin esimese kursuse lõpus raamatupidamise eksamit. Kodus oleks nagu kõike teadnud, aga mida ligemale koolimajale, seda vähemaks mu teadmised muutusid. Rõõm oli siiras pärast eksami sooritamist.

Teisel aastal sain aru, kui väga olin suve jooksul puudust tundnud koolist ja oma kursusekaaslastest.

Lõpusirgel tuli üks kursusekaaslane pärast lapse sündi kirjutama avaldust akadeemilise puhkuse tarvis. Kõik naised võtsid korraga sõna. Sõnavõtu sisu seisnes selles, et ära jätta pooleli, kerge on jätta pooleli, väga raske on hiljem uuesti hakata, on ju jäänud ainult eksamid, tee koos meiega ära. Lõpuaktusel oli ta üks meie hulgast.

Enne teise õppeaasta algust leidsin töö. See töö pole raamatupidamisega seotud. Nüüd oli siis lisaks koolile ka töö, aga nii oli ju teistelgi.

Tööandja oli äärmiselt mõistev. Kolleegide heatahtlik suhtumine oli suureks toeks.

Ei saa kuidagi märkimata jätta abikaasa ja teiste lähedaste moraalsel tuge.

Vahetult enne kooli lõpetamist tuli pisike töopakumine ka raamatupidamise valdkonnas. Kuigi kõhklesin seesiselt, võtsin selle vastu. Olin leidnud hulga häid inimesi, kelle poole abivajadusel pöörduda. Sain ise hakkama!

Ma olen lõpetanud kooli. Olen saanud juurde palju uusi teadmisi, sain kasulikult ja arendavalt kasutada oma küllaldast vaba aega. Tunnen end värskena – selles mõttes värskena, et pole jäänud ainult ühe valdkonna juurde kinni, vaid tean midagi rohkemat. Ma ei tea, millal ja kuidas saan neid koolis saadud teadmisi kasutada, aga nad on mul olemas. Keegi pole meist täiuslik, keegi ei tea korraga kõike, igaüks teab midagi. Alati on võimalus ju midagi juurde õppida, tark on ka see, kes oskab ja julgeb haarata uutest võimalustest. Olen uhke enda üle, et vaatamata ettetulnud raskustele olen suutnud kooli lõpetamise hakama saada. See on hea tunne.

Vajalik raamat

EESTI KODU

IVI-ELS SCHNEIDER

Kõik seni ilmunud kodukujunduse raamatud on pärit võõralt maalt ja tõlgitud võõrast keelest. "Eesti kodu" on esimene omataoliste seas, kus eesti autor räägib meie oma kodukultuurist.

Raamat pakub abi ja tuge kõigile, kellel on plaanis uue kodu rajamine, ja ka neile, kes soovivad oma kodus teha suuremaid muudatusi või lihtsalt värskendusküüri. Raamatus on antud soovitusi ja näpunäiteid elupaiga valimiseks, räägitakse ehitusest, planeerimisest, viimistlusmaterjalidest,

värvidest, valgustusest ja sisustusest kuni kodus valitseva meeleolu kujundamiseni. Eraldi peatükk on pühendatud maakodudele.

Pikka aega oma erialal töötanud sisearhitekti Ivi-Els Schneideri artiklid kodukujundusest on paljudele ajakirjanduse kaudu tuttavad. Autoril on mahukas teadmistepagas, millest leiavad asjalikke soovitusi kõik kodukaunistajad. Ta mõtiskleb kodu teemal laiemalt, kui me tavaliselt harjunud oleme – on ju kodukujundus tihedalt seotud kõige meid ümbritseva. Oma kodu kujundades kujundame muljet Eestimaast.

Viru Keskuse III korrus, Viru väljak 4, Tel: 644 6655, E-P 9.00 - 21.00
Pärnu mnt. 10, Tel: 644 3682, E-R 9.00 - 20.00, L 10.00 - 17.00, P 10.00 - 16.00
Hind: 225.00 EEK

Teated ja informatsioon

Teade

Eesti Maanaiste
Ühenduse

**10. aastapäeva
koosolek**

toimub
28. mail 2006. a
algusega kell 13.00

Harku järve
Peokeskuses

Harjumaal

Vanaema veerud

Tegelased: lapselaps Volli ja vanaema Tiia

Volli: "Vanaema, miks sul prillid on?"

Vanaema: "Kõik inimesed, kes hästi
ei näe, kannavad prille."

Volli: "Aga sina ei ole ju inimene,
sina oled vanaema."

Volli: "Kelleks titad saavad?"

Vanaema: "Poistest saavad mehed,
aga tüdrukutest naised."

Volli: "Ei, titadest saavad kindlasti
mehed."

Vanaema koorib köögis kartuleid.

Volli: Mis süüa sa teed?"

Vanaema: "Kartuliputru."

Volli: "Ära tee kartuliputru."

Vanaema: "No mida siis?"

Volli: "Tee šokolaadisuppi."

**EESTI
MAANAISTE
ÜHENDUS**

Teaduse 1, Saku 75501, Harjumaal
tel/fax 604 1783, e-post etkl@online.ee

toimetis – Tiia Soasepp
Aasa 1, SAKU 75501, Harjumaal
tel 604 1104
fax 604 2499
e-post ajalehtkaja@hotmail.ee

kujundus – Anne Kõll
Teaduse 1, Saku 75501, Harjumaal
tel 604 2292
e-post anne@taluliit.ee

Juhatuse liikmete kontaktandmed:

NIMI	AADRESS	INDEKS	TELEFON, E-POST
Tiiu Soans	Tuhala küla, Oru side, Harju mk	75103	607 9215, 569 53743, tuhala@hotmail.ee
Reet Aedla	Nurmenuku 8, Rapla	79512	485 5203, 554 8348
Ulvi Ajalik	Jaama 83, Põlva	63308	799 2928, 566 08028
Ester Gabriel	Altküla, Toila side, Ida-Viru mk	41702	336 9615, 524 8745, jgabriel@hotmail.ee
Reet Põldveer	Tubala küla, Hiiumaa	92311	5055767, 4631672
Kadri Vollmann	Uusna side, Viljandi mk	70102	566 03124 435 9606, evarti@hotmail.ee
Mall Lepmets	Kuuse 23-3, Haapsalu	90509	479 6638, 528 9530, mallepp@hotmail.ee
Leili Pruun	Eistvere küla, Imavere side, Järva mk	72401	384 0357, 566 55675
Tiiu Sarv	Kärksi küla, Tabivere side, Jõgeva mk	49101	776 4977
Kersti Sirel	Hummuli side, Valga mk	68401	769 0106, 523 7271, kerstisirel@hotmail.ee
Ülle Talv	Laeva side, Tartu mk	60601	735 2238, 562 16885, om@hotmail.ee
Laine Tarvis	Laheküla, Kaarma, Saaremaa	93823	562 23718, laine.tarvis@mail.ee
Ülle Vene	Uus 1-27, Rõuge, Võru mk	66201	785 9235, 562 87206, lavexvoru@hotmail.ee
Heljo Viilip	Laada 8-58, Rakvere	44310	324 3020